

Verslag van de Commissie Kwaliteitszorg Onderwijs vergadering van 7 november 2023 - Uittreksel

Aanwezig

- **ZAP:**

CKO-voorzitter: Mieke Uyttendaele

OC-voorzitter/afgevaardigde: Niko Verhoest, Stefaan De Smet, Lander Baeten, Kristof Demeestere, Liesbeth Jacxsens, Mia Eeckhout, Gijs Du Laing, Annelies Declercq, Carl Lachat, Filip Tack, Wannes Slosse (vervanger Jeroen Buysse), Wim Cornelis, Eline D'Haene (vervanger Stefaan Werbrouck)

- **AAP:**

Campus Coupure: Pieter Nachtergaele; Campus Schoonmeersen: Els Debonne

- **Onderwijsbegeleider:**

Christophe Noppe

- **Studenten:**

Campus Coupure: Wannes Dewulf

- **Beleidsmedewerkers FDO:**

Chantal Hongenaert, Katrijn De Smit, Isabelle Vantornhout, Petra Vanhooren, Bieke Lybeer, Arne De Smet

- **Coördinator ITC:**

Wim Hoste

- **Op uitnodiging:**

Veerle Lambert, ITC-medewerker

Hanne Blondeel, FDO-uitgaande mobiliteit

Evy Vanderbrugghen, FDO campus Kortrijk

Verontschuldigd:

- **ZAP:**

OC-voorzitter/afgevaardigde: Marjan De Mey, Frederik Ronsse, Ann Verdoodt, Pieter Vermeir, Leen De Gelder, Stefaan Werbrouck, Diederik Rousseau, Stijn Van Hulle, Karel De Schamphelaere, Tim De Meyer, David Fernandes del Pozo, Koen Dewettinck, Jeroen Buysse, Frank Devlieghere

- **AAP:**

Campus Kortrijk: Christophe Wille

- **Studenten:**

Campus Schoonmeersen: Jaron Verstraete

- **Beleidsmedewerkers FDO:**

Catherine Mermans, Evelyne de Caluwé

Cluster Kwaliteitszorg – Onderwijsinnovatie (KZ-OI)

1. Feedback Commissie Beleid – Onderwijs dd 24 oktober 2023: ter toelichting

1.1. Taalwijziging master bio-ingenieurswetenschappen

Op de Commissie Beleid van 16/12/2022 werd unaniem positief advies gegeven om het dossier wijziging onderwijstaal van de masteropleidingen bio-ingenieurswetenschappen voor te bereiden tegen het indienmoment van april 2024 voor start van de Engelstalige opleidingen in AJ 2025-2026.

Dit dossier werd aan en af in verschillende organen en commissies besproken, evenwel zonder concrete uitwerking.

Op de brainstormdag van de Commissie Beleid van 21/08/2023 en de Commissie Beleid van 19/10/2023 werd opnieuw de nodige aandacht besteed aan het internationaliseren/verengelsen van de masteropleidingen bio-ingenieurswetenschappen. Het advies om de taalwijziging aan te vragen blijft positief, doch wordt opgemerkt dat er zal rekening moeten gehouden worden met de regelgeving op Vlaams niveau. Dit naar aanleiding van het afgekeurd dossier van de FEA-opleidingen die geen equivalentievrijstelling hebben bekomen, wat inhoudt dat ze 'verplicht' zijn om naast de Engelstalige opleiding een evenwaardige Nederlandstalige opleiding aan te bieden.

Aan de FDO werd gevraagd om de regelgeving in het Vlaams Onderwijslandschap in kaart te brengen ter voorbereiding van de Commissie Beleid - Onderwijs van 23/10/2023 waar dit onderwerp terug op de agenda werd geplaatst. De betreffende nota ter voorbereiding van deze vergadering is in bijlage terug te vinden ([Bijlage 4 – Dossier taalwijziging bio-ingenieursopleidingen: nota voor CBO](#)).

Waar komt het concreet op neer?

Om de onderwijstaal van een opleiding te wijzigen dienen er twee afzonderlijke dossiers ingediend te worden, zie tevens [algemene pagina UGent Vademecum Studieprogramma's - onderwijstaal](#):

Vorbereiden dossier aanvraag anderstalige opleiding voor Commissie Hoger Onderwijs

Verplichtingen:

- Toon aan dat er een **equivalente Nederlandstalige opleiding (zelfde DLRs, max. 50% Eng-talige vakkenaanbod)** is én dat er binnen die opleiding **een 100% Nederlandstalig traject mogelijk** is voor deze opleiding. Ook al wordt een vrijstelling equivalentie aangevraagd, toch moet aangetoond worden dat er een 100% Nederlandstalig traject beschikbaar is. Hierbij moet ook uiteen gezet worden hoe het programma van het Nederlandstalige equivalent er zal uitzien zodat er, bij een eventuele weigering vrijstelling equivalentievoorwaarde, een programma voorhanden is.
 - Ofwel door zelf een Nederlandstalige equivalente opleiding aan te bieden;
 - Ofwel door afspraak met een andere instelling die zal instaan voor de Nederlandstalige equivalente opleiding (in dit geval dient er een akkoord tussen de partners bijgevoegd te worden).
- Toon aan dat er **voldoende garanties inzake taal en democratisering** aanwezig zijn, betreffende:
 - Personeelskader: samenstelling, monitoring dat alle personeelsleden (verantwoordelijke en medelesgevers) voldoen aan de taalvereisten;
 - Studenten: taalvoorwaarden, taalbegeleidingsmaatregelen,...
- Toon de **meerwaarde van de aangevraagde anderstaligheid van de opleiding aan voor studenten, de opleiding en het afnemend veld**

Vorbereiden dossier aanvraag tot vrijstelling van de equivalentiewaarde

Dit dossier wordt **samen met de aanvraag tot het wijzigen van de onderwijstaal ingediend, maar wordt apart beoordeeld**. Om de vrijstelling te kunnen verkrijgen, moet de aanvraag aan alle criteria beantwoorden die bepaald zijn in de Codex Hoger Onderwijs, art. II.264, §2.

Toon in de motivering van je aanvraag elk van de volgende items aan:

- De **opleiding is internationaal georiënteerd** omdat:
 - het beheersen van algemene en specifieke beroepsgerichte competenties, samen met de vakinhoudelijke competenties niet kan worden bereikt in een Nederlandstalige opleiding;
 - de afgestudeerden in hoofdzaak op de internationale arbeidsmarkt terecht komen.
- De opleiding heeft **geen betrekking op het erfgoed van de ‘Nederlandse’ taal of cultuur** en de afgestudeerden van de opleiding komen niet in hoge mate in aanraking met Nederlandstalige burgers.
- De **aanwezige expertise en capaciteit in Vlaanderen is te beperkt om een dubbel aanbod te creëren**.
- Als de aanvraag tot vrijstelling een bestaande Nederlandstalige opleiding betreft die de instelling(en) wil(len) stopzetten, toon je aan dat **het aantal studenten in de Nederlandstalige opleiding onvoldoende is om een dubbel aanbod te creëren**.

Tijdslijn van de procedure voor start anderstalige opleiding in 2025-2026

15 april 2024	Dossier anderstaligheid en dossier vrijstelling equivalentievoorwaarde bij DOWA: <ul style="list-style-type: none"> - Voorleggen aan Commissie Onderwijstaal (CoT) - Voorleggen aan Commissie Programma’s (CoP) - Ter goedkeuring aan BC
1 september 2024	Naar VLIR als het onderwijstaal en vrijstelling equivalentievoorwaarde is: <ul style="list-style-type: none"> - VLIR WG opleidingsaanbod maakt een voorstel van advies op voor vrijstelling equivalentievoorwaarde - VLIR Bureau (met rectoren) keurt finaal advies goed
1 oktober 2024	Naar Commissie Hoger Onderwijs als het enkel onderwijstaal is
Uiterlijk 31 januari 2024	Oordeel Commissie Hoger Onderwijs (CHO)
Uiterlijk 16 maart 2024	Vlaamse Regering: 45 kalenderdagen om in te gaan op oordeel CHO

Bovenstaande criteria waren voorheen ook van kracht, doch werd toen door de Vlaamse regering soepeler omgegaan met de eisen tot het aanbieden van een volledig Nederlandstalige equivalente opleiding.

Afhankelijk of een opleiding uniek is of door meerdere universitaire instellingen wordt aangeboden zijn er verschillende scenario’s mogelijk. Een opleiding is uniek als deze geen domeinspecifieke leerresultaten (DLRs) deelt met een andere opleiding/instelling in Vlaanderen. In de rubriek ‘Domeinspecifieke leerresultaten (DLRs) Bio-ir opleidingen in Vlaanderen’ in de nota in bijlage (pagina 2) is een overzicht terug te vinden van alle Vlaamse Bio-ingenieursopleidingen en of die al dan niet DLR’s delen met een andere opleiding.

Aan de UGent-FBW zijn er twee unieke opleidingen:

- MSc in de bio-ingenieurswetenschappen: bos- en natuurbeheer
- MSc in de bio-ingenieurswetenschappen: land, water en klimaat

Scenario in geval van unieke opleidingen (IMBONA en IMLWKL):

Geen akkoord nodig van andere instellingen maar het wordt aangeraden om dit **toch gezamenlijk te bespreken**.

UGent-FBW staat zelf in voor het aanbieden van een NL-equivalent (met mogelijkheid tot 100% Nederlandstalig traject). Indien de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentiewaarde niet wordt goedgekeurd, dienen beide opleidingen (NL en EN) te worden aangeboden. Als motivatie voor de vrijstelling van de equivalentiewaarde kan het feit dat het aanbieden van twee opleidingen binnen het uniek domein aan eenzelfde instelling een te hoge belasting betekent voor de onderwijsstaf een argumentatie zijn.

Scenario in geval van gezamenlijke opleidingen:

Scenario a: Akkoord tussen instellingen om de Engelstalige opleidingen te verdelen

De opleiding die Engelstalig wordt dient een aanvraag anderstalige opleiding in, met vermelding (en akkoord als bewijsstuk) dat NL-equivalent door de andere instelling wordt aangeboden.

De instelling die de NL-opleiding aanbiedt dient een 100% Nederlandstalig traject aan te bieden. **De huidige NL-opleidingen (met een max. aan 50% Engelstalige vakken) voldoen in dit geval niet.**

Er is geen aanvraag tot vrijstelling van de equivalentiewaarde nodig in dit geval.

Scenario b: Geen akkoord tussen instellingen om de Engelstalige opleidingen te verdelen

In dit geval geldt het scenario in geval van unieke opleidingen.

Bovenstaande richtlijnen en voorwaarden werden door de OD op de Commissie Beleid Onderwijs van 23/10/2023 toegelicht, wat resulteerde in het terugnemen van het eerder positief advies van deze commissie.

De commissie besluit, gebaseerd op bovenstaande randvoorwaarden, om het eerdere idee om een dossier taalwijziging voor alle bio-ingenieursopleidingen tegelijkertijd aan te vragen te verlaten. Ze is van mening dat dit een besluit is dat niet enkel door deze commissie kan genomen worden, maar dat hiervoor ook de mening van de opleidingen noodzakelijk is.

Er wordt tevens vanuit het facultair bestuur geopperd om een **bevraging bij het onderwijzend personeel** (verantwoordelijke lesgevers, medelesgevers en onderwijsbegeleiders), betrokken in de master bio-ingenieursopleidingen, uit te voeren waarbij gevraagd wordt om op de vraag (die nog verder moet op punt gesteld worden) van 'In welke mate ben je akkoord met/voorstander van het internationaliseren en dus wijzigen van de onderwijstaal van de Bio-irs opleiding IMXXXX naar het Engels?' een score van 1 tot 10 te geven. Deze bevraging zou online gebeuren (met inbegrip van ook meesturen van wat duiding) en waarbij er zal gevraagd worden een motivatie te geven waarom er een positieve of negatieve score wordt gegeven. Opleidingscommissies kunnen vervolgens, mede gebruik maken van de de uitkomst van de resultaten van deze bevraging, tot een visie of standpunt komen inzake de taalwijziging van hun desbetreffende bio-ingenieursopleiding.

Deze facultaire bevraging van betrokken lesgevers en standpunt van de betrokken opleidingscommissies zijn nuttige informatie voor de decaan/onderwijsdirecteur om in een overleg tussen de facultaire besturen van FBW-UGent met FBW-KULeuven met betrekking tot onderwijszaken - dat ingepland is op 5/1/2024 - te stappen.

Een aantal leden uit **bedenkingen bij de timing van deze bevraging** en stellen de hoogdringendheid ervan in vraag. Het lijkt hen niet haalbaar om binnen de vooropgestelde tijdspanne een gefundeerd standpunt te formuleren.

De OD geeft aan dat het niet de eerste keer is dat deze vraag rond 'internationalisering/verengelsing' van de opleidingen aan bod komt. Dit werd ook al in 2022 besproken binnen de bio-irsOCs, de adviesgroep Bio-irs (en CKO-Commissie Beleid). De vraag is niet nieuw dus en is te kaderen als opvolging van die eerdere gesprekken. Bovendien is het zo dat er grote programmawijzigingen op til zijn voor een aantal bio-irs opleidingen (o.a. bio-ir Landbouw). Bij nu weldra de definitieve vakkeninvulling in de gereviseerde programma's zal ook 'taalevenwicht' berekend worden (> of < 50% Eng). Het standpunt van de bio-irsopleiding(en) op taal (Nederlands of Engels) heeft mogelijks dan ook gevolg voor de betrokken lesgevers die nieuwe vakken moeten voorbereiden en dus in welke taal ze een cursus worden geacht te doceren. Bovendien is er ook een zelfde vraagstelling rond visie op de taal van bio-ingenieursopleidingen die leeft bij de zusterfaculteit te KULeuven. Er is zoals bovenvermeld een overleg gepland met KULeuven rond onderwijs in januari 2024. Tegen dit overleg is het dan ook aangewezen dat de decaan en het facultair bestuur een breder zicht heeft op het draagvlak en standpunt(en) omtrent verengelsen van de diverse bio-ingenieursopleidingen bij de betrokken lesgevers en opleidingscommissies.

Verder wordt ook de **bedenking** geuit of de vraag zomaar, zonder **kadering** (randvoorwaarden, tijdlijn, ed. ...) kan gesteld worden? Alsook het scherpstellen wat het verschil is tussen taalwijziging en internationalisering is noodzakelijk. Volgens het UGent-beleid kan het een niet zonder het ander en betekent het aanbieden van een volledig Engelstalige opleiding dat deze sowieso opengesteld wordt voor internationale studenten.

Het is zo dat een online bevraging gepaard zal gaan met wat duiding. Een OC-voorzitter merkt op dat de essentie van de bevraging ook eerder kan uitgaan van de 'visie' van de lesgever/opleiding op de taal opleiding (los van de effectieve operationele implementatie). De OD merkt op dat wat betreft 'zij-instroom' (dus andere diploma's dan bachelordiploma Bio-irs) in de Bio-irs Masteropleidingen steeds gekoppeld is aan vereiste begincompetenties, zoals nu ook al het geval is bij de bestaande Engelstalige Bio-ingenieursopleidingen. In praktijk hebben opleidingen ook nog de keuze in welke mate ze hiermee actief aan de slag gaan. In het geval van bv. IMCEGB kunnen internationale studenten inderdaad op dossier toegelaten worden tot de opleiding, maar er wordt geen actieve rekrutering van deze studenten uitgevoerd maar er is wel degelijk instroom, vooral recent van GUGC Bachelor Molecular Biotechnology afgestudeerden. Op vorige CKO-vergadering is er nog de discussie en positief advies geweest m.b.t. het invoeren van een GRE test voor niet-EER applicanten voor de MSc Bioinformatics Bioscience Engineering track.

De studentenvertegenwoordiger vraagt of er ook zal overwogen worden om de **studenten** hierin te **bevragen**? Hij deelt mee dat in zijn vriendenkring een aantal studenten bewust niet voor een Engelstalige opleiding hebben gekozen, net omwille van de taal, en vindt het dus belangrijk dat ook de mening van de studenten gevraagd wordt. De stuver stelt ook de open vraag over het effectief 'internationaal' karakter dat voor de heden Engelstalige Bio-ir Cel en Gen inderdaad relevant is, maar daarom misschien niet voor de diverse andere Master Bio-ingenieursopleidingen? De OD antwoordt daarop dat er bij taalverandering inderdaad bij sommige studenten wat ongerustheid is, maar de ervaring met de Bio-ir Cel en Gentsche Technologie leert dat de taalomschakeling vlot is verlopen en ook de meerderheid van de masterproeftheses in de NI-talig Bio-ingenieursopleidingen in het Engels geschreven worden (in AJ 22-23: 107/139, 77%) wat ook mede verklaarbaar is door de internationale onderzoeksomgeving in de betrokken FBW-vakgroepen (> 50% van FBW PhD studenten zijn niet NI-talig).

De OD neemt de bedenkingen van de CKO mee naar het overleg met het facultair bestuur.